

Směrnice BOZP

o hodnocení rizik v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci

Vypracoval: Ing. Jan Drapáč, Mgr. Klára Šestáková

Odsouhlasil: Ing. Jan Drapáč

Schváleno na poradě Country Managementu dne: 16.3.2021

Publikováno dne: 22.3.2021

Tato směrnice nabývá platnosti a účinnosti dnem publikace

Vypracováno na základě směrnice HeidelbergCement Visitor and Contractor Safety verze 4.0. vydané 11/2019, dostupné zde: http://unite.grouphc.net/wok/hs/Pages/HSGuidelines_en-US.aspx

Obsah

1	Účel	3
2	Cíl	3
3	Rozsah působnosti	3
4	Role a povinnosti	4
4.1	Vedení společnosti a místní management.....	4
4.2	Odpovědní vedoucí zaměstnanci	4
4.3	Specialisté v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	4
4.4	Zaměstnanci našich společností a naši smluvní partneri	5
5	Definice.....	5
6	Řízení rizik bezpečnosti práce	6
6.1	Dokumentace úkolu	7
6.2	Identifikace rizik.....	7
6.3	Hodnocení rizik.....	7
6.4	Kontrola rizik.....	8
6.5	Opakované hodnocení rizik.....	8
7	Jednotlivé typy hodnocení rizik BOZP	8
7.1	Hodnocení rizik běžných (rutinních) činností	8
7.2	Hodnocení rizik zvláštních činností	8
7.3	Dynamické hodnocení rizik	9
7.4	Hodnocení rizik na pracovišti (seznam rizik)	9
8	Dokumentace	9
8.1	Formuláře / Šablony	9
8.2	Informace o rizicích.....	10
9	Osoby zapojené do systému hodnocení	10
10	Hierarchie důležitosti opatření (snižování rizik).....	11
11	Kompetence	11
12	Postup zavedení a kontrola.....	11
13	Další použitelné dokumenty a doplňující informace.....	12
	Příloha 1 – Formulář vyhodnocování rizik	13
	Příloha 2 – Matice rizik.....	13
	Příloha 3 – Možná nebezpečí.....	15

1 Účel

Tato směrnice hodnocení rizik v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci poskytuje odpovědným vedoucím zaměstnancům obecná pravidla pro řízení rizik týkajících se bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci (dále jen „BOZP“).

Řízení rizik je základem pro každý management BOZP. Schopnost efektivně vyhledávat, hodnotit a řídit rizika při práci je klíčová pro dosažení našich stanovených cílů, mezi které v první řadě patří bezpečná práce pro skupinu HeidelbergCement bez poškození zdraví a bez smrtelných úrazů.

K souladu s touto směrnicí musí být zavedena požadovaná opatření. Jakákoli zaváděná opatření musí být v souladu se všemi platnými právními předpisy stejně jako s veškerými vnitřními předpisy, směrnicemi a bezpečnostními postupy (na pracovištích). Pokud se objeví nějaké rozdíly mezi právními a vnitřními předpisy a těmito minimálními požadavky, provozy musí splňovat přísnější z nich.

Aby bylo možné provést hodnocení rizik před započítím jakéhokoli úkolu, je rozhodující, abychom zajistili, že si naši zaměstnanci „vyhradí čas“ na to, aby:

- zvážili nebezpečí
- vyhodnotili a porozuměli rizikům
- věděli, kdo by mohl být poraněn, poškozen
- rozhodli o vhodných opatřeních pro odstranění/zmírnění těchto rizik
- zkontrolovali, že dohodnutý způsob je vhodný a bezpečný pro stávající i budoucí práce

2 Cíl

Cílem tohoto dokumentu je zvýšit povědomí o rizicích BOZP, zlepšit kompetence v této oblasti a tím minimalizovat riziko nehody, která by se mohla stát při nesprávném řízení rizik. Zavedením a/nebo optimalizací vhodných technických, organizačních a personálních opatření by se výrobní postupy měly stát pro všechny osoby co nejbezpečnějšími, a to jak pro vlastní zaměstnance, tak i pro všechny osoby, na které by naše výroba mohla mít vliv.

3 Rozsah působnosti

Tato směrnice je určena pro všechny závody a provozovny společností náležejících do skupiny HeidelbergCement v České republice (dále označovaných jednotlivě též jako „společnost“). Je potřeba ji zavést tak, aby byla závazná jak pro všechny zaměstnance těchto společností, tak pro všechny další osoby, které vykonávají v daných závodech a provozovnách příslušné práce, tedy např. pro dodavatele (např. odkazem v příslušných dodavatelských smlouvách).

Slova jako: “**měl by, mohl by, může**” chápejte jako příkaz, tj. slovo “**musí**”, ledaže by již byla zavedena rovnocenná opatření.

4 Role a povinnosti

Pro řízení rizik BOZP existují jasné definice rolí, povinností a odpovědností jednotlivých vedoucích zaměstnanců v rámci hierarchie řídicí struktury.

4.1 Vedení společnosti a místní management

První a nejdůležitější podmínkou pro zajištění udržitelného a trvalého úspěchu všech bezpečnostních pravidel, včetně této směrnice pro hodnocení rizik, je viditelná angažovanost a zapojení vedení společnosti a všech vedoucích zaměstnanců.

4.2 Odpovědní vedoucí zaměstnanci

Odpovědnost za zavedení této směrnice nese vedení dané společnosti.

Vedení společnosti v rámci své odpovědnosti je povinno mimo jiné zajistit, aby:

- veškerá předvídatelná nebezpečí v oblasti jejich odpovědnosti byla identifikována a dokumentována,
- veškerá rizika spojená s identifikovaným nebezpečím byla posouzena,
- všechna identifikovaná nebezpečí byla tam, kde je to možné, eliminována a tam, kde to není možné, byla rizika snížena na nejnižší rozumně dosažitelnou hodnotu a byl zaveden systém kontrol,
- veškerá zavedená opatření ke snížení a řízení rizik jsou trvale monitorována, aby tak byla zajištěna jejich trvalá efektivita,
- všichni pracovníci, kteří se podílejí na dané činnosti, se kterou jsou spojena nebezpečí, byli informováni o opatřeních, která byla ke kontrole rizik přijata,
- všichni pracovníci na pracovišti byli podle jejich míry odpovědnosti dostatečně proškoleni s ohledem na identifikaci rizik a řízení rizik,
- všichni lidé na pracovišti (zaměstnanci/dělníci, dodavatelé, a návštěvy) pracovali a postupovali při práci podle dokumentovaných bezpečných pracovních postupů.

Obecně musí být prostřednictvím smluvních podmínek zajištěno, že dodavatelé a subdodavatelé odpovídají za to, aby jejich zaměstnanci splňovali všechna níže uvedená pravidla.

4.3 Specialisté v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Specialisté v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci podporují, radí, vyzývají a úzce spolupracují s vedením. Zavedení této směrnice je nicméně povinností odpovědného vedení dané společnosti, která za její zavedení nese odpovědnost.

Zodpovědností specialistů v oblasti BOZP je mimo jiné

- poskytovat rady vedoucím pracovníkům a zaměstnancům o metodách vyhledávání a hodnocení rizik,
- zajišťovat školení a podporu při zavádění a udržování pravidel této směrnice,
- kontrolovat praktické dodržování této směrnice na každém pracovišti nejméně jednou za dva roky nebo, pokud to vyžadují místní předpisy nebo zavedený systém managementu, častěji.

4.4 Zaměstnanci našich společností a naši smluvní partneri

Jejich odpovědností je zajistit mimo jiné, aby:

- veškeré práce prováděné zaměstnanci naší společnosti nebo dodavateli, ať již na našich pracovištích, nebo ve vozidlech společnosti v rámci jejího podnikání nebo na pracovištích u zákazníků, vždy musí být prováděny ve spojení s procesem hodnocení rizik tak, jak je popsán v tomto dokumentu,
- identifikovali rizika spojená s jejich povinnostmi při výkonu jejich práce a oznamovali jakákoli nová nekontrolovaná nebezpečí, která zjistili, svému nadřízenému nebo vedoucímu pracovníkovi,
- dodržovali bezpečné pracovní postupy a používali předepsané ochranné prostředky,
- používali dodané nebo předané vybavení a bezpečnostní zařízení v souladu s návody na použití a tak, jak byli proškoleni,
- zajistili, že jimi prováděné práce nebudou mít vliv na zdraví či bezpečnost dalších osob a neohrozí jimi životní prostředí,
- učinili při provádění uložených prací veškeré rozumné kroky k zajištění vlastní bezpečnosti a k bezpečnosti ostatních,
- dodavatelé musí před tím, než obdrží od kompetentní odpovědné osoby dané společnosti povolení k práci, poskytnout pro jimi prováděné práce pro danou společnost zdokumentované hodnocení rizik a opatření pro jejich omezení.

5 Definice

Hodnocení rizik	Systematický a strukturovaný proces, jehož prostřednictvím jsou nebezpečí přítomná na pracovišti nebo vyplývající z výrobních aktivit identifikována, rizika zhodnocena, u nápravných opatření je stanoveno pořadí důležitosti a jsou pro snížení rizik na přijatelnou úroveň realizována.
Nebezpečí	Zdroj, který by mohl způsobit úraz a poškození zdraví (ISO 45001, 3.19) → úraz a poškození zdraví = nepříznivý účinek na fyzický, duševní nebo kognitivní stav osoby (ISO 45001, 3.18);
Riziko	Možnost, že potenciální nebezpečí skutečně způsobí poranění za současného zvážení pravděpodobnosti a závažnosti; kombinace možnosti výskytu nebezpečné události související s prací nebo expozice (expozic) a závažnosti úrazu a poškození zdraví, které mohou být způsobeny touto událostí (událostmi) nebo expozicí (expozicemi) (ISO 45001, 3.20)
Pravděpodobnost	Možnost, že konkrétní nebezpečí v daném místě vyústí ve škodu či zranění
Závažnost	Odhad, jak závažný by potenciální problém mohl být z pohledu poranění osob a/nebo způsobené škody na majetku nebo na zdraví
Četnost	Periodicita provádění úkolu/aktivity během níž může mít nebezpečí svůj vliv
Rozumně proveditelné	Jako obecné vodítko „rozumně proveditelné“ znamená, co je nebo bylo v daném čase možné rozumně učinit pro zajištění BOZP. Při tom je nutné brát na zřetel a zvažovat všechny důležité okolnosti včetně: <ul style="list-style-type: none"> a. pravděpodobnost výskytu nebezpečí nebo rizika; b. vážnost poranění, které může být výsledkem nebezpečí nebo rizika; c. co zúčastněné osoby vědí nebo by rozumně měli vědět o nebezpečí nebo riziku a jaké jsou cesty pro eliminaci nebo snížení rizika; d. dostupnost a vhodnost způsobů odstranit nebo snížit riziko(a)

	e. po zhodnocení závažnosti rizika a dostupnosti způsobů k jeho odstranění nebo snížení, náklady spojené s dostupnými cestami k odstranění nebo omezení rizika včetně toho, zda jsou náklady výrazně disproporční k riziku.
Kompetence	Kombinace školení, dovedností, zkušeností a znalostí, které má daná osoba a schopnost je uplatnit při plnění úkolu bezpečně. Další faktory jako například fyzické schopnosti nebo přístup k plnění mohou rovněž ovlivnit něčí kompetentnost.
Kompetentní osoba	Kompetentní osoba je schopná identifikovat ve svém okolí existující a předvídatelné nebezpečí nebo rozezná, že pracovní podmínky jsou nehygienické nebo nebezpečné pro zaměstnance. Taková osoba je oprávněna učinit k jejich odstranění okamžitá nápravná opatření.

6 Řízení rizik bezpečnosti práce

Management rizik BOZP se sestává z několika základních kroků:

- **Dokumentace úkolů** – zjistit, jaký úkol je potřeba provést
- **Identifikace nebezpečí** – zjistit, co může způsobit poranění ve všech fázích plnění úkolu/činnosti
- **Zhodnocení rizik** – porozumění podstaty zranění či škody, která může být způsobena hrozícím nebezpečím, jak závažná by škoda/zranění mohla být, jaká je pravděpodobnost, že by k tomu mohlo dojít a kdo by mohl být zraněn
- **Kontroly rizik** – uplatnění co nejúčinnějších a za daných okolností rozumně proveditelných kontrolních opatření k zabránění vzniku zranění či škody
- **Opakované hodnocení rizik** – ujištění, že opatření pro kontrolu rizik jsou účinná tak, jak bylo plánováno a po zavedení/provedení kontrolních opatření ke snížení rizik, provést opakované hodnocení nebezpečí spojených s úkolem/činností.

Tento postup řízení rizik je povinný pro případ, kdy je úkol prováděn poprvé. Musí být opakován/ revidován/aktualizován v pravidelných intervalech a s písemnou dokumentací nejméně každý třetí rok, pokud není nutnost provést aktualizaci vyvolána níže uvedenými skutečnostmi. Zajistit zavedení aktuálního řízení rizik je zodpovědností vedoucího zaměstnance.

Tento proces je vyvolán:

- Plánováním nového nebo modernizovaného zařízení
- Používáním nových nástrojů, vybavení, látek atd.
- Změnou pracovních postupů, požadavků atd.
- Změnou zaměstnanců a obsluh
- Významnou nehodou, pozorováním atd.

V příloze 1 je formulář, který může být používán pro zaznamenání nebezpečí, hodnocení rizik a opatření k jejich snížení a opakované hodnocení rizik, jak bude vysvětleno dále.

Pokud společnosti již používají rozdílný přístup k řízení rizik, musí zajistit, že jejich metodika je vhodná pro identifikaci a hodnocení stupně rizika a pro přijímání náležitých opatření.

6.1 Dokumentace úkolu

První krok v procesu řízení rizik je seznam všech kroků / postupných činností, které budou prováděny v rámci splnění úkolu. Nejlepší systém je v logickém/chronologickém pořádku, takže veškeré aspekty daného úkolu jsou jasně definované, v postupech nejsou mezery a tím pádem žádné nebezpečí nezůstává nezjištěné.

První krok při aktualizaci již existujícího hodnocení rizik je dokumentace zamýšlených změn nebo realizace nového zařízení, použití nových látek či změna postupu.

6.2 Identifikace rizik

V tomto kroku musí být rozpoznána veškerá nebezpečí spojená s daným úkolem/činností. Je nezbytné porozumět tomu, co by mohlo být příčinou poranění, jaký výsledek by mohly mít jednotlivé kroky pro pracovníky provádějící úkol, co by to mohlo znamenat pro ostatní a pro životní prostředí v daném území (včetně širší komunity).

Důležitá je také kontrola okolního pracovního prostředí (pod, nad, okolo, za) k identifikaci předmětů, nebezpečí nebo situací, které by při vzájemném působení mohly vyústit ve zranění. Taková nebezpečí jsou zaznamenána v rámci hodnocení rizik.

Viz Příloha č. 3 pro příklady možných nebezpečí.

6.3 Hodnocení rizik

Hodnocení rizik je založeno na porozumění následujícím okolnostem:

- povaze poranění či škody, která by mohla být způsobena nebezpečím
- následkům působení nebezpečí a kontaktu s ním nebo možným situacím, které mohou nastat
- pravděpodobnosti, že se to stane

Cílem tohoto kroku je určení úrovně rizika pro každé zaznamenané nebezpečí se zřetelem na již zavedená opatření.

Následně poté, co jsme identifikovali všechna nebezpečí, musíme ohodnotit jednotlivá rizika související s každým nebezpečím. Při hodnocení rizik musíme vzít ohled na možné následky, které by to mohlo znamenat pro zaměstnance, části závodu nebo zařízení. Zvažovat musíme také okolnost, s jakou pravděpodobností se následky identifikovaného nebezpečí, když se s ním setkáme, mohou projevit.

Když používáme matici vyhodnocování rizik, musíme k tomu přistupovat prakticky. Určení obou parametrů, závažnosti následků i pravděpodobnosti musíme zaznamenávat průběžně, abychom obdrželi co nejpřesnější hodnocení rizik. Ničemu nepomůže ani podceňování ani přeceňování rizik. Pokud se k určení rizik budeme pravidelně vracet, pomůže nám to dosáhnout přesnosti.

Jako spolehlivou kontrolu přesnosti využijte své znalosti při čerpání poučení z minulých událostí nebo nehod ať již v rámci pracoviště nebo v celé společnosti. Takový přehled vám velmi pomůže při zvažování obou parametrů, jak možných následků, když se setkáte s určitým nebezpečím, tak pravděpodobnosti, že se tak stane.

Standardem ve skupině HeidelbergCement je pro hodnocení rizik používání matice. Určí se tak úroveň rizika při zvážení závažnosti nehody a pravděpodobnosti výskytu. V příloze č. 2 tohoto dokumentu je uveden příklad. Společnosti HeidelbergCement mohou pro hodnocení rizik užívat rozdílné faktory, ale vždy musí být dodrženo, že při růstu rizika rostou hodnoty v matici.

6.4 Kontrola rizik

Kontrola rizik znamená zavedení nejúčinnějších postupů/ opatření, která jsou za daných okolností rozumně proveditelná, podle hierarchie důležitosti opatření.

Jakmile byl pomocí matice určen rozsah rizika, musí být přijata opatření k odstranění nebo snížení rizik na přijatelnou úroveň (viz kapitola 10).

Opatření uvedená v hodnocení rizik za účelem provádění kontroly všech identifikovaných nebezpečí se rozvíjí s ohledem na hierarchii opatření. Jako první možnost musíte zvažovat, zda lze nebezpečí zcela eliminovat. A pokud ne, musí být uplatňovány další nižší stupně hierarchie v sestupném pořadí.

Opatření pro extrémní a vysoká rizika musí být vzhledem k povaze a výrazné závažnosti následků realizována jako priorita před opatřeními pro střední a nízké riziko. To proto, že jakmile provedeme opatření pro extrémní riziko, zbývající rizika mohou vést případně k nízkému, střednímu nebo se vytvoří opět vysoké riziko, které musí vést k opatřením.

Po určení vhodných opatření musí být tato uplatněna dříve, než dojde ke kontaktu s nebezpečím.

6.5 Opakované hodnocení rizik

Jakmile je nebezpečí identifikováno, riziko bylo zhodnoceno a je pod kontrolou, musí být provedeno posouzení zbytku rizika, abychom se přesvědčili, že riziko zůstává v náležitě kontrolované úrovni.

Toto posouzení může být provedeno:

- fyzickou prohlídkou pracoviště a rozhovory s lidmi, kteří pracují v daném území a kterých se nebezpečí dotýká
- jestliže získáme další informace z poučných listů, záznamů o úrazech, kontrol, bezpečnostních rozhovorů atd.
- posouzením hodnocení rizik, jehož aktualizace se musí provádět nejméně každé 3 roky

7 Jednotlivé typy hodnocení rizik BOZP

Všeobecně se hodnocení rizik provádí třemi způsoby nebo kombinací všech tří. Písemné hodnocení rizik pro: 1/ běžné (rutinní) činnosti, 2/ pro zvláštní činnosti a 3/ „dynamické“ hodnocení rizik.

7.1 Hodnocení rizik běžných (rutinních) činností

Hodnocení rizik pro konkrétní práci musí být zpracováno pro všechny rutinní činnosti, které mají známá nebezpečí s pravděpodobností způsobit zranění, pokud se budou nesprávně provádět. Výsledkem jsou odsouhlasené a dokumentované bezpečné pracovní postupy. Ty musí být pokaždé, když je činnost prováděna, dodržovány.

Všechny osoby musí před zahájením prací zaručit, že jsou seznámeny s obsahem bezpečného pracovního postupu. Toho lze dosáhnout buď pravidelným školením nebo tím, že se pracovníci sami opakovaně seznámí s bezpečnými pracovními postupy. V obou případech je o tom potřeba mít vhodnou evidenci.

Všechna hodnocení rizik musí být dokumentována a archivována v seznamu rizik.

7.2 Hodnocení rizik zvláštních činností

Bezpečnostní aspekty jakýchkoli neobvyklých, nerutinních činností musí být analyzovány, aby bylo zajištěno, že nebezpečí spojená s touto činností jsou identifikována a pod kontrolou.

Hodnocení rizik neobvyklých činností musí provádět náležitě proškolená a kompetentní osoba, která zajistí, že kvalita informací je dostatečná k zvládnutí možnému vystavení nebezpečí.

Hodnocení musí být provedeno jestliže:

- se připravuje k provedení neobvyklá činnost
- konkrétní úkol se bude provádět poprvé
- provádění některé z činností středního nebo vysokého rizika
- bezpečný pracovní postup je vypracován, ale byl identifikován podstatný rozdíl (buď před zahájením prací nebo v jejich průběhu)
- pokud obecné předpisy vyžadují provedení hodnocení rizik při každém provádění

Hodnocení rizik nerutinných činností postupuje ve stejných krocích jako běžné hodnocení rizik. Jsou často vypracována ručně přímo v místě provádění prací na vhodném formuláři.

7.3 Dynamické hodnocení rizik

Dynamické hodnocení rizik je osobní hodnocení rizik, které provádí jednotliví zaměstnanci. Příklady jsou např. "Stop karta" neboli "LMRA" metoda z anglického významu („last minute risk assessment“ Hodnocení rizik na poslední chvíli). Hodnocení musí být provedeno před započítím jakéhokoli úkolu, pokud není na takovou činnost již zpracováno jiné hodnocení rizik.

Pokud již existuje písemné hodnocení rizik a dokumentovaný bezpečný pracovní postup, dynamické hodnocení rizik umožní pracovníkovi zvážit, zda okolnosti nebo prostředí kolem něj jsou vhodné k započítí práce, zda jsou takové jako v hodnocení se všemi bezpečnostními opatřeními na místě nebo zda se něco změnilo a je potřeba přehodnocení.

Dynamické hodnocení rizik musí být užíváno pouze pro úkoly, pro které je již vypracován bezpečný pracovní postup. Nemělo by se používat pro jakékoli nerutinné práce nebo jako náhrada za pečlivé a podrobné hodnocení rizik.

7.4 Hodnocení rizik na pracovišti (seznam rizik)

V ČR existuje právní požadavek mít zpracováno hodnocení rizik pro každé pracoviště nebo pro provozovnu mít všechna rizika identifikována a uvedena v seznamu rizik, který zobrazí preventivní a ochranná opatření k omezení rizik.

Kde tento právní požadavek existuje, běžně také existují návody a pokyny, které musí být dodržovány, jak takové hodnocení rizik na pracovišti provádět.

V případě potřeby nebo nejasností se obraťte na vedení nebo na oddělení BOZP.

8 Dokumentace

8.1 Formuláře / Šablony

Hodnocení rizik BOZP a bezpečné pracovní postupy pro rutinní činnosti musí být písemně zdokumentovány a uloženy v elektronické formě.

Kontrola rizik je důležitou součástí všeobecného rámce hodnocení rizik. Pomocí revizí a aktualizací přehledně zaznamenává identifikovaná, posouzená a na přijatelnou úroveň řízená rizika. Uvádí podrobnosti o všech rizicích, které byly identifikovány, společně s jejich rozbory a plány, jak s těmito riziky bude naloženo.

Aktualizace je používána jako nástroj k určení, které činnosti vyžadují bezpečné pracovní postupy a jaká minimální kontrola je nezbytná pro konkrétní nebezpečí na pracovišti.

8.2 Informace o rizicích

Vedoucí zaměstnanec musí informovat pracovníky o výsledcích analýzy rizik, a to zejména o těchto oblastech:

- výsledná opatření pro snížení rizik
- zbývající nebezpečí, kterým budou vystaveni i po opatřeních
- jakákoli další zavedená opatření pro snížení rizik

Informace o aktuálních rizicích musí být předány všem dodavatelům a návštěvám nebo mohou být i informativně vyvěšeny na místech k tomu určeným.

V praxi je dobré mít dokumenty týkající se daného úkolu uloženy / vystaveny na pracovišti nebo v jeho blízkosti. Dokumenty musí být chráněny proti vlhkosti a prachu a jednoduše dostupné pro pracovníky pro zopakování.

Informace o rizicích by se měly být zdůrazněny pro všechny vysoce rizikové rutinní činnosti a pro práce, které vyžadují povolení k práci. Mohou být využity také pro jakékoli další činnosti, pokud to pracovníci nebo vedoucí pracovníci budou považovat za nutné.

Informace mohou mimo jiné obsahovat:

- popis nebezpečí a bezpečné pracovní postupy (často se užívá piktogramů)
- vhodné povolovací formuláře
- havarijní plány
- kontrolní seznamy pro dané zařízení
- formuláře pro dynamické hodnocení rizik
- jakékoli další vhodné dokumenty spojené s činností

9 Osoby zapojené do systému hodnocení

Do hodnocení rizik BOZP musí být začleněni pracovníci, kteří by byli případně přímo ovlivněni přidáním nebo vypuštěním opatření pro omezení nebezpečí.

V každém kroku hodnocení rizik je vyžadována konzultace s pracovníky na pracovišti. Využíváním zkušeností, znalostí a nápadů od pracovníků, kteří budou činnost provádět, se s větší pravděpodobností podaří identifikovat veškerá nebezpečí a zvolit účinná opatření včas.

Hodnocení rizik musí být vyhotoveno a/nebo revidováno náležitě odborně způsobilou osobou.

Podpisem hodnocení rizik tato osoba (osoby):

- potvrzují, že údaje v hodnocení jsou dle jejich nejlepších znalostí správná
- prohlašují, že práce mohou pokračovat tak, jak je uvedeno v rozpisu prací.

Běžně to budou osoby v pozici vedoucích pracovníků nebo někdo pro tento úkol delegovaný (OZO BOZP).

Dodavatelé, kterých se týkají společná rizika, musí předložit svoje hodnocení rizik pro práce, které budou provádět, nebo mohou spolupracovat na zpracování hodnocení aktuálních rizik prováděného v dané společnosti. Oba případy budou následně před započítáním prací vyžadovat kontrolu náležitě proškolenou osobou.

10 Hierarchie důležitosti opatření (snižování rizik)

Rizika musí být odstraněna nebo snížena přijetím preventivních opatření, v pořadí důležitosti, na nejnižší rozumně dosažitelnou úroveň.

Níže uvedená hierarchie stanovuje ideální pořadí, podle kterého postupujeme, když plánujeme snížení rizik při činnostech. Opatření nejsou vzájemně se vylučující. Mohou nastat situace, kdy bude zapotřebí k omezení nebezpečí zavést více než jedno opatření.

- **Odstranění** → Přepracovat postup nebo nahradit nebezpečnou látku, takže nebezpečí je odstraněno.
- **Náhrada** → Zaměnit materiál nebo postup za méně nebezpečný. Obzvláště se musíme ujistit, že alternativa je bezpečnější než původní řešení.
- **Izolovat** → Oddělit nebezpečí nebo nebezpečný pracovní postup od pracovníků, kteří se činnosti účastní. Nebo obecně zajistit ochranu pracujících v dané části od nebezpečí. To můžeme zajistit postavením bariér nebo zástěn, nebo vytvořením bezrizikových zón;
- **Technická opatření** → Úpravy náradí nebo zařízení, automatizace procesů, budování ohrazení strojů a zařízení a jakákoli další technická opatření, která je možné uplatnit. Dávejte přednost opatřením, která zajišťují kolektivní ochranu před těmi individuálními.
- **Administrativní opatření** → Zavedení bezpečných pracovních postupů společně s odpovídajícím školením. To může zahrnovat i omezení časové expozice, po kterou jsou pracovníci riziku vystaveni.
- **Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)** → Osobní ochranné prostředky musí být užívány jako opatření v případech, kdy se ostatní ochranná opatření ukázala neefektivní pro snížení rizik na rozumně přijatelnou úroveň
- **Používání OOPP** → musí být vždy doplněno administrativním opatřením, které informuje zúčastněné pracovníky o tom, jaký druh OOPP je vyžadován k odstranění nebezpečí.

11 Kompetence

Odpovědný vedoucí zaměstnanec musí zajistit, že zaměstnanci (vedoucí, mistři, ...), kteří provádí hodnocení rizik jsou pro tuto činnost kompetentní. Pro tyto pracovníky to vyžaduje pravidelné opakované školení.

Ostatní zaměstnanci, kteří se podílí na hodnocení rizik, musí být rovněž proškoleni odborně způsobilou osobou v prevenci rizik.

Pokud hodnocené riziko vyžaduje speciální dovednosti (např. řešení komplexních elektrických rozvodů nebo práce s azbestem, atd), odpovědný vedoucí zaměstnanec musí zajistit, že se na hodnocení rizik podílela odborně způsobilá osoba v prevenci rizik s patřičným školením, znalostmi a dovednostmi.

Zaměstnanci, u kterých je požadováno provádění dynamického hodnocení rizik musí být proškoleni v užívání těchto technik.

Všichni provozní zaměstnanci musí být vyškoleni v technikách hodnocení rizik tak, aby byli schopni provádět dynamické hodnocení rizik.

12 Postup zavedení a kontrola

GAP Analýza (Analýza rozdílů) oproti požadavkům této směrnice musí být provedena do 3 měsíců od vydání tohoto dokumentu.

Zavedení této směrnice musí být v budoucnu kontrolováno pomocí vhodných nástrojů, např. při auditech systému IMS.

13 Další použitelné dokumenty a doplňující informace

Další použitelné dokumenty můžete najít na intranetu v odkazu „Interní směrnice BOZP“.

<https://hcgrouper.sharepoint.com/sites/intranet-cz/cs-CZ/Stranky/Bezpecnost-a-ochrana-zdravi-pri-praci.aspx>

Příloha 1 – Formulář vyhodnocování rizik

safe work healthy life		Formulář vyhodnocování rizik			ČESKOMORAVSKÝ CEMENT HEIDELBERGCEMENT Group				
úkol/činnost		pořadové číslo rizika							
byznys linie		číslo verze							
provozovna		četnost kontrol							
oddělení		počet zainteresovaných lidí							
konkrétní lokalita		skupina rizik							
jméno zařízení		jméno hodnotitele							
číslo zařízení		Datum hodnocení							
		revize							
			Riziko			Riziko po opatření			
Identifikace nebezpečí	Možné následky	Bezpečnostní opatření	Pravděpodobnost	Četnost	Riziko	Přijatá opatření	Pravděpodobnost	Četnost	Riziko
Klíč k vyhodnocení			Riziko						
Četnost vyhodnocení rizik	H=hodinové; D=denně; T=týdně; M=měsíčně; R=ročně; VR=více jak ročně		Nízké riziko (score 0-4)			Postupuje podle plánu			
Pracovníci v riziku	Z=zaměstnanci; D=dodavatelé; N=návštěvy; V=veřejnost		Střední riziko (score 5-11)			Než budete pokračovat, vyhodnoťte znovu další možná opatření			
			Vysoké riziko (score 12-60)			Nepokračovat v dané činnosti. Nutné opětovné přehodnocení a nastavení dalších opatření.			

formulář
vyhodnocování rizik

Příloha 2 – Matice rizik

Toto je příklad jak hodnocení rizik - závažnost

		typ						
ZÁVAŽNOST	Smrtelný	10	0	10	20	40	60	
	Postižení nebo LTI > 1 měsíc	7	0	7	14	28	42	
	Úraz s neschopností (LTI)	4	0	4	8	16	24	
	Ošetření lékařem	2	0	2	4	8	12	
	Bez zranění nebo minimální	1	0	1	2	4	6	

Riziko = závažnost x pravděpodobnost	0	1	2	4	6
	Nulové poškození	Velmi nepravděpodobné	Nepravděpodobné	Možné	Pravděpo- dobné
PRAVDĚPODOBNOST					

Barevné označení:

Nulové poškození	0	Začít s činností
Oranžové riziko	1 -4:	Se zvýšenou pozorností začít s činností
	5 -11:	Pokud jsou identifikována další proveditelná opatření musí být zavedena. Pokud nejsou identifikována další proveditelná opatření, zaznamenejte tuto skutečnost do formuláře a se zvýšenou opatrností zahájit činnost.
Červené riziko	12-60:	Přehodnoťte a určete další kontroly

Pravděpodobnost

Nulové poškození	Pouze za mimořádné shody okolností, prakticky nemožné	Událost jednou za více než 100 let
Velmi nepravděpodobné	Může nastat / nepravděpodobné	Událost jednou za 10 až 100 let
Nepravděpodobné	Může se zřídka vyskytnout	Událost jednou za rok až 10 let
Možné	Za určitých okolností může nastat	Násobný výskyt v průběhu roku
Pravděpodobné	Očekává se, že nastane ve většině případů / Běžný nebo opakovaný výskyt	Násobný výskyt v průběhu měsíce

Příloha 3 – Možná nebezpečí

Rizikový faktor	Možná poškození zdraví
Fyzická zátěž	Přetížení nebo opakované pohyby mohou způsobit natažení či namožení svalů
Gravitační síla	Padající předměty, pád z výšky, uklouznutí a zakopnutí osob může způsobit zlomeniny, pohmožděniny, tržné rány, vykloubeniny, zhmožděniny, trvalé následky nebo smrt
Elektrický proud	Možný zdroj vznícení. Vystavení holým elektrickým vodičům může znamenat šok, popáleniny nebo smrt zásahem elektrickým proudem
Stroje a zařízení	Být zachycen pohybujícími se vozidly nebo pohyblivými částmi strojů může způsobit zlomeniny, pohmožděniny, tržné rány, vykloubeniny, trvalé následky nebo smrt
Nebezpečné chemické látky	Chemikálie (jako jsou kyseliny, uhlovodíky, těžké kovy) a prach z látek (jako jsou azbest nebo křemík) mohou způsobit nemoci dýchacích cest, rakovinu nebo kožní nemoci
Extrémní teploty (zátěž teplem, chladem)	Teplo může způsobit popáleniny, úpal nebo únavu. Chlad může způsobit podchlazení nebo omrzliny.
Hluk	Vystavení nadměrnému hluku může způsobit trvalé poškození sluchu
Záření	Ultra fialové světlo, záblesky svářecího oblouku, mikrovlnné záření a lasery mohou způsobit popáleniny, rakovinu nebo oslepnutí
Biologické faktory	Mikroorganismy mohou způsobit žloutenku, legionelu Q horečku, HIV/AIDS nebo alergie
Psychická zátěž	Vliv pracovního stresu, šikany, násilí a únavy z práce